

25301/2512

הכנסת הנושעית
מושב שני

פרוטוקול מס' 18

ועדה משותפת (של ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת
הפנים ואיכות הסביבה) לשינוי הטיפול במקרי אונס

יום ג', כ"ו אדר ב' תשל"ח, 4.4.1978, בשעה 12.00

נכחו: חברי הועדה:

ש. אלוני - יו"ר
פ. וירשובסקי
ש. שטרן-קטן

מזכירים:

י. גולדפרב - משרד המשפטים
י. קרפ -
ל. שוקרון -
ד"ר פ. הורוויץ - משרד העבודה והרווחה
ד"ר ע. קפלן - לשכת עורכי הדין

מזכירת הועדה: ד. מלחי

רשמה: א. אשמן

היו"ר ש. אלונני: רבותי, אני פותחת את הישיבה.

בישיבה הקודמת השארנו מספר דברים פתוחים.
הדבר הראשון הוא פשוט יותר מהכל בקשר לסיוע, ביקשנו מגב' קרפ ומר בך
להגיש לנו נוסח משותף, והוא מוסכם על הועדה.

הוחלט כי ההמלצה בנושא הסיוע תהיה:
א. לקבוע כי ניתן להרשיע על סמך עדותה של המתלוננת בלבד כאשר השאלה
השנויה במחלוקת נוגעת לזהות העבריין. כאשר השאלה השנויה במחלוקת היא
עצם ביצוע העבירה, ניתן להרשיע על סמך עדות המתלוננת רק אם מצא בית
המשפט בחומר הראיות דבר מה המחזק את גירסתה.

סעיף ב בנושא הסיוע דן: בעדות קטינים.
בעניין זה יש דעת רוב ודעת מיעוט.

דעת הרוב: ב. אין באסור לעיל כדי למעט
מהוראות הקיימות היום בחוק לגבי עדות קטינים. (הוראות סעיפים
9 ו-11 לחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955, והוראת
סעיף 55 לפקידת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971).

דעת מיעוט: בעבירות מין כילדים - להשאיר
בעינה ובמלואה את דרישת הסיוע.

חה"כ וירשובסקי תמך בעמדת לשכת עורכי-הדין
להשאיר בעינה את דרישת הסיוע לגבי קטינים.

ש. שטרן-קטן: אפשר היה להשאיר בקודה זאת להחלטה, כדי
להגיע להסכמה גם לגבי סעיף ב'.

היו"ר ש. אלונני: בנושא זה כבר היתה החלטה בישיבה קודמת,
שבה השתתפו יותר חברי כנסת מאשר היום.
אם הועדה מביאה שתי דעות, זה נותן גם פתח למשרד המשפטים כשהוא מכין
את החוק.

נשארה שאלת החקירה בדבר העבר המיני של
המתלוננת, אף כי לי נדמה שגם בעניין זה כבר סיכמנו. הסיכום היה:
לא תשאלנה שאלות בדבר עברה המיני של המתלוננת אלא בהיתר מפורש של
בית המשפט, ובית המשפט לא יתיר אלא במקרים שמביר להניח כי עלול להגרם
עוול לנאשם.

ר. מלחי: עלתה שאלה אם לא להוסיף גם אפשרות שהמתלוננת
עצמה מעלה את הנושא.

י. גולדפרב: אפשר לקבוע חריג אחד, כפי שנכתב: אם עלול
להגרם עוול לנאשם. אפשר לקבוע חריגים
מסוימים: אם המתלוננת מעלה את הנושא, אם יש בעיה של הריג או זרע.
השאלה היא אם החריג הכללי לא בולע את כל המקרים. כמובן שכל נאשם
יטען שאם לא שואלים שאלות על העבר המיני של המתלוננת, ייגרם לו
עוול. נראה לי שאין זו שאלה של נוסח בלבד אלא שאלה עקרונית.

אפשר לצמצם: כגון במקרים של הריון, בדיקת זרע, או אם המתלוננת עצמה מעלה את הנושא.

היו"ר ש. אלוני:

לדעתי, אין בזה צורך.

עד כה היה היתר מלא לשאלות. עצם העובדה שעכשיו מסייגים בסייג כפול נותנת ביטוי למגמה שלנו.

הנחלט בענין חקירת עברה של המתלוננת: לא תשאלנה שאלות על מגעיה של המתלוננת עם גברים אחרים. בית המשפט לא יתיר שאלות כאלה אלא אם הוא סבור כי פסילתן עלולה לגרום עיוות דין לנאשם ולקפח אותו בהגנתו.

הנחלט בענין פרסום שם קרבן האונס: א. יש לאסור פרסום שם ופרטים מזהים של קרבן העבירה אלא אם כן הסכימה או ביקשה קרבן העבירה ניהול המשפט בדלתיים פתוחות, או שנתנה הסכמתה לפני בית המשפט לפרסום שמה עם סיום המשפט. ב. בית המשפט יוכל להתיר פרסום פסק הדין בלי שם ופרטים מזהים של קרבן העבירה.

נשארו עוד שתי נקודות. עומדת השאלה אם אנחנו ממליצים, בניגוד לפסיקה ובניגוד להצעת לשכת עורכי הדין, שמותר להעביר מסעיף אונס לסעיף תקיפה, או שלא לקבוע בענין זה ולהשאיר את הענין כמות שהוא במערכת השיקולים של בית המשפט.

מ. וירשובסקי: אני מציע להשאיר את המצב הקיים. אנחנו עושים שינויים מסוימים, שהם די מרחיקים לכת. נראה מה יקרה. לא הייתי רוצה להכנס יותר מדי לעמדותיו של בית המשפט, שהוא בכל זאת רואה את המקרים לפניו, שוקל ושופט אותם בצורה יותר ישירה מאתנו כאן בוועדה.

אני בעד גירסה א', שפרושה לא להתייחס לענין.

י. קרפ: אני חושבת שבשלב זה מוטב לא להתייחס לנושא. בית המשפט יצא מהנחה שאין מקום לעקוף את דרישת הסיוע על ידי העברה לאישום אחר. אם מבטלים את הצורך בסיוע, אפשר להניח שהפסיקה של בית המשפט עשויה להתפתח בכיוון אחר.

אם אין אנחנו מתייחסים כלל לנושא זה, נשאר המצב הקיים.

היו"ר ש. אלוני:

הנחלט: לא להתייחס לאפשרות העברה מאישום

באונס לאישום בתקיפה.

כשרנו בחוק היה לפנינו נוסח חדש של החוק הפלילי, סעיף 345: "הכוהל אשה, שאינה אשתו, בגד רצונה הוך שימוש בכוח או באימו עליה במות או בחבלת גוף קשה, או כשהיא בחוסר הכרה או במצב המונע את התנגדותה, דינו - מאסר 14 שנים".

ועדה משותפת לשינוי
הטיפול במקרי אונס
4.4.78
ש. אלוני

התרגום מאנגלית של סעיף זה אינו נכון, במקום "שאינה אשתו" צריך להיות: שלא כד"ן. בועדת החוקה, חוק ומשפט התפתח ויכוח בענין זה. מספר חברים טענו שאם כוהבים "הבועל אשה שלא כד"ן", משמע שיש מצב שבו אפשר לעשות את כל הדברים המפורטים באותו סעיף וזה יהיה בכל זאת כד"ן.

בועדה נאמר שאין סמכות לוועדת החוקה, חוק ומשפט לשנות את הדברים, לשם כך יש צורך בחוק, כי זהו נוסח חדש. לפיכך הוצעה הצעת חוק פרטית על ידי ארבעה חברי כנסת, שניים מהם יושבים כאן - חה"כ וירשובסקי ואמתכם. ההצעה אוסרת לפחוק את המילים "שלא כד"ן" ולהשאיר: "הבועל אשה כנגד רצונה, תוך שיפוש בכח או באיפיו עליה..."

אני מציעה לאמץ המלצה זו, ולא נצטרך להכנס לסעיפים מיוחדים שיגידו אם היא אשתו או לא אשתו. אני מניחה שחה"כ וירשובסקי יצטרף להצעה זו.

ש. שטרן-קטן: זהו שינוי דרסטי. כשהצעת החוק תידון בכנסת, אפשר יהיה לדון בנושא זה.

מ. וירשובסקי: אני בעד התיקון הזה, ואם יבוא להצבעה - אצביע בעד הכללתו בהחלטות הועדה. אבל אני משאיר ליושבת ראש הועדה את הטיקול אם להעמיד את הענין להצבעה, או מטעמים של שלום בית בועדה לא להכניס תיקון זה.

היו"ר ש. אלוני: אני מעמידה להחלטת הועדה את ההצעה למחוק בנוסח הקיים את המילים "שלא כד"ן".

מ. וירשובסקי: מצטרף להצעה.

ש. שטרן-קטן: אני מתנגדת. זה שינוי מהפכני בחוק.

היו"ר ש. אלוני: הוחלט להגיש שתי גירסות בנושא זה.

מ. וירשובסקי: האם סעיף 8 בהצעות, בענין הרכב בית המשפט, נדון בועדה?

היו"ר ש. אלוני: לא נדון. זו הצעה של חה"כ תמר אשל. אני חשבת שאין צורך לא לדון ולא להמליץ שתהיה שופטת.

מ. וירשובסקי: אני חושב שזה יהיה לרעת הנשים.

ש. שטרן-קטן: גם אני מתנגדת להצעה זאת.

היו"ר ש. אלוני: הענין לא נדון לוועדה. היתה זו הצעה של חה"כ תמר אשל, והיא הסכימה שלא נתייחס לנושא. אני חושבת שאנחנו לא צריכים להתייחס להרכב בית המשפט, ולכן מדעת לא התייחסתי לענין זה. הוא לא יופיע במסקנות.

ועדה משותפת לשינוי
הטיפול במקרי אונס
4.4.78
ש. אלוני

בזה סיפמנו את עבודת הועדה. נכין את
הסכומים ונשלח אותם לחברי הועדה ולכל האורחים שלנו שסייעו בעבודתנו.
אם למישהו יהיו הערות, יכתוב לי. לפי זה נחלטי אם יש צורך בישיבה
נוספת של הועדה. אם לא תהיה דרישה לישיבה נוספת, גניח את המסקנות
על שולחן הכנסת אחרי הפגרה.

נצטרך לקיים עוד ישיבה כדי לקבל החלטה כיצד
יהיה המעקב על היישום והביצוע של ההמלצות, ונעביר אותה ליושב ראש
הכנסת לפי הנוהג והנהל.

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה נועלה בשעה 12.40.